NATO-nun məsləhətçisi: Almaniya Azərbaycanla enerji sahəsində əməkdaşlıqda böyük potensial görür – MÜSAHİBƏ

Almaniya Azərbaycanın Avropadakı mühüm siyasi və iqtisadi tərəfdaşlarından biridir. Eyni zamanda, bu ölkə Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində Azərbaycanın mühüm rolunu yüksək qiymətləndirir. Azərbaycanla Almaniya arasında iqtisadi əlaqələr kifayət qədər inkişaf edib: ticarət dövriyyəsi genişlənib, qarşılıqlı tədarüklər artıb. Azərbaycanda 200 yaxın alman şirkəti fəaliyyət göstərir. Bu şirkətlər sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat, rabitə, tikinti, bank, sığorta, ticarət və xidmət sahələrində fəaliyyət göstərir. Bütün bunları nəzərə alaraq əminliklə deyə bilərik ki, Azərbaycan ilə Almaniya arasında əlaqələr yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyacaq, bir sıra sahələrdə əməkdaşlığın qurulması və genişləndirilməsi üçün əlverişli imkanlar yaranacaqdır.

Mövzu ilə bağlı AZƏRTAC-ın suallarına İqlim, Enerji və Resurs Təhlükəsizliyi üzrə Avropa Klasterinin (EUCERS)/Təhlükəsizlik, Strategiya və İnteqrasiya üzrə Təkmil Araşdırmalar Mərkəzinin (CASSIS) Tədqiqat şöbəsinin rəhbəri, NATO-nun Enerji və İqlim Təhlükəsizliyi üzrə məsləhətçisi Frank Umbax cavab verir.

- Cənab Umbax, Azərbaycanla Almaniya arasında iqtisadi əlaqələrin hazırkı səviyyəsini necə qiymətləndirirsiniz?

- Ümumiyyətlə, ikitərəfli iqtisadi əlaqələr sabitdir və genişləndirilə bilər. Almaniya Azərbaycanın ümumi ticarət dövriyyəsinin 3,56 faizini təşkil etməklə (2023 il) Azərbaycanın ən mühüm xarici ticarət tərəfdaşları arasında 5-ci yeri tutur. Almaniya Azərbaycandan demək olar ki, yalnız xam neft idxal edir ki, bu da 2023-cü ildə 1,2 milyon ton təşkil edib. Digər Almaniya idxalı arasında fındıq hələ də liderdir. Almaniyanın Bakıya tədarükünə əsasən nəqliyyat vasitələri, maşın və avadanlıqlar, o cümlədən elektrik sənayesi, əczaçılıq, kimya və qida məhsulları daxildir. 2023-cü ildə 250 milyon avro dəyərində (təxminən 2500 ədəd) Aİ-dən idxal edilən bütün minik avtomobillərinin yarısı Almaniyanın payına düşür. Dərman tədarükü 16 faiz artaraq 44 milyon avroya çatıb. Bundan əlavə, Azərbaycanın Almaniyadan idxal etdiyi mallar əsasən maşın, nəqliyyat vasitələri, elektronika, kimya məhsulları və istehlak mallarından ibarətdir. Ölkə öz sənaye bazasını gücləndirməyə, texnologiya və təcrübəni xaricdən idxal etməyə çalışır.

- Son üç ildə Azərbaycan və Almaniya arasında həyata keçirilən ən mühüm iqtisadi layihələr hansılardır?

- Almaniya Federal İqtisadiyyat və Energetika Nazirliyinin statistikasına əsasən, 2020-ci ildə Almaniya ilə Cənubi Qafqaz ölkələri arasında ümumi ticarət həcminin təxminən 65 faizi Azərbaycanın payına düşüb. İqtisadiyyat və İxrac Nəzarəti Federal İdarəsinin məlumatına görə, 2020-ci ildə Azərbaycan Almaniyanın neft tədarükçüləri arasında 9-cu yerdə qərarlaşıb. 2020-ci ildə Almaniyaya 2,5 milyon tona yaxın Azərbaycan nefti tədarük edilib. Azərbaycan xüsusilə Orta Dəhliz layihəsi çərçivəsində Şərqlə Qərb arasında körpü kimi inkişaf edir. Artan ticarət və investisiya axınının öhdəsindən gəlmək üçün Azərbaycanın logistika və infrastrukturuna daha çox investisiya qoyulmasına böyük ehtiyac var. Ona görə də alman şirkətləri bu məsələdə yardım etməyə hazırdır.

- İki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi hansı səviyyədədir?

- 2023-cü ilin sonunda Azərbaycan ilə Almaniya arasında ticarət dövriyyəsi 2022-ci illə müqayisədə 45,4 faiz artaraq 1,82 milyard dolları ötüb. Son bir ildə Azərbaycandan Almaniyaya 907,9 milyon dollar dəyərində məhsul ixrac edilib ki, bu da 2022-ci illə müqayisədə 53,5 faiz çoxdur. Almaniyadan Azərbaycana idxal 38,1 faiz artaraq 916,4 milyon dollar təşkil edib.

- Azərbaycan iqtisadiyyatının hansı sahələri alman investorlarını maraqlandıra bilər?

- Azərbaycan bərpaolunan enerji mənbələrinin istehsalında - günəş enerjisi, külək enerjisi və yaşıl hidrogen baxımından böyük potensiala malikdir. Aİ karbonun azaldılması hədəflərinə nail olmaq üçün bu potensialdan istifadə etməkdə çox maraqlı olardı. Ona görə də biz Azərbaycanla əməkdaşlığı genişləndirmək üçün böyük potensial görürük. Alman şirkətləri öz texnologiyaları və təcrübələri ilə bu baxımdan böyük töhfə verə bilərlər. Biz də Azərbaycana böyük maraq göstəririk və son vaxtlar enerji sektoru ilə bağlı bir çox investisiyalardan məmnunuq. Məsələn, Almaniya və Azərbaycan şirkətləri arasında alüminium istehsalı üzrə birgə müəssisə var.

- Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə əlaqələri inteqrasiya deyil, strateji əməkdaşlıq səviyyəsində qurmaq niyyətindədir. Bu baxımdan Almaniya ilə Azərbaycan arasında iqtisadi əməkdaşlığa baxışınız necədir?

- Azərbaycan Aİ-nin tamhüquqlu üzvü olmadığı üçün hər iki tərəf iqtisadi və siyasi əlaqələrinin genişləndirilməsində və dərinləşməsində maraqlıdır. Çünki Almaniya öz idxal və ixracını şaxələndirməkdə, eləcə də Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiyada siyasi sabitliyin artırılmasında maraqlıdır. Almaniya Azərbaycanla enerji sahəsində əməkdaşlıqda böyük potensial görür.

- Azərbaycan Aİ üçün ticarət tərəfdaşı kimi nə dərəcədə vacibdir?

- Rusiyaya qarşı mümkün enerji embarqosunun müzakirəsi zamanı Azərbaycan Avropa İttifaqı üçün strateji əhəmiyyət kəsb etdi. Türkiyədən keçməklə İtaliyaya gedən TANAP qaz kəməri tam gücü ilə (ildə təxminən on milyard kubmetr) işləyir. İkinci xəttin tikintisi ilə bağlı beynəlxalq qurumlarla danışıqlar davam edir. Ölkə xam neft və qazın qiymətlərinin yüksəlməsindən faydalanır, eyni zamanda ixrac həcmini artırır. Lakin gələcəkdə Azərbaycan da mövcud boru kəmərləri vasitəsilə hidrogen ixrac etmək istərdi. İlk layihələr artıq mövcuddur.

- İyunun əvvəlində Bonnda BMT-nin Beynəlxalq İqlim Konfransı keçirildi. Sizcə, bu il COP29-da müzakirə olunacaq mövzularla bağlı Bonnda hansı qərarlar qəbul edilib? Hansı təşkilati addımlar tövsiyə olunur?

- Bonnda keçirilən BMT-nin Beynəlxalq İqlim Konfransı irəliyə doğru yalnız təvazökar addımlar və nəticələr verdi. Ən vacib suallar, G7 kimi daha zəngin ölkələrin yoxsul ölkələr üçün kifayət qədər maliyyə təmin edib-etməyəcəyi və yoxsul ölkələr üçün illik 100 milyard dollar məbləğində maliyyələşdirmə hədəfinin Bakıda keçiriləcək növbəti COP29 iqlim sammitində dəyişdirilib- dəyişdirilməyəcəyidir. İkinci sual, Çin, Səudiyyə Ərəbistanı, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Hindistan kimi digər dünya iqtisadi gücləri də üçüncü dünya ölkələri üçün pul ödəməyə hazırdırmı? Artıq “inkişaf etməkdə olan ölkə” deyil, dünyanın ən böyük iqtisadiyyatı və texnologiya super gücü olan Çin qlobal CO2 emissiyalarının üçdə birini təşkil edir. Bundan əlavə, 2030-cu ilə qədər qlobal emissiyaları 43 faiz azaltmağı hədəfləyən ölkələri emissiyalarını azaltmağa həvəsləndirmək üçün hazırlanmış karbon ticarəti qaydaları ilə bağlı indiyədək çox az irəliləyiş əldə edilib. Tərəflərin 2030-cu ilə qədər onların həyata keçirilməsi istiqamətində irəliləyiş əldə etmək üçün 2025-ci ilin sonuna qədər Milli Uyğunlaşma Planlarını nə dərəcədə hazırlayacaqları da hələ də görünməkdədir. Bu günə qədər yalnız 58 inkişaf etməkdə olan ölkə Milli Uyğunlaşma Planlarını təqdim edib. COP29-dan sonra qarşıda duran ən böyük sual Trampın yenidən ABŞ-ın növbəti Prezidenti olub-olmayacağı və daha sonra Trampın əvvəlki prezidentliyi dövründə etdiyi kimi, Bayden dövründəki ABŞ-ın iddialı iqlim siyasətlərini yenidən geri götürməyəcəyi olacaq. Suallar həmçinin Aİ-nin gələcək iqlim siyasətini əhatə edir, çünki maliyyələşdirmə siyasətinin prioriteti təhlükəsizlik və müdafiəyə doğru dəyişir.

AZƏRTAC
2024, 1 iyul